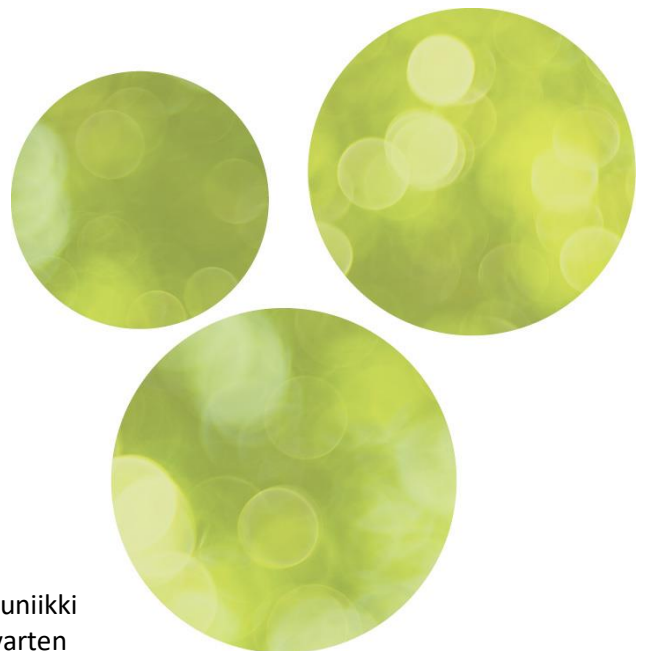

Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan vastainen suunnitelma 2021

Sisällys

Johdanto.....	3
1 Kiusaaminen.....	3
1.1 Ennaltaehkäisevä toiminta	5
1.2 Kiusaamistapausten käsittely.....	5
2 Häirintä.....	6
2.1 Sukupuolisen ja seksuaalisen häirinnän ero	6
3. Kiusaamis- ja häirintätapausten selvittely	7
3.1 Toimintamalli kiusaamis- ja häirintätapausten selvittämiseksi	7
3.2 Kiusaaminen rikoksena	8
3.3 Kiusaamisen selvittely, kun osapuolena on henkilökuntaan kuuluva	8
4 Väkivalta.....	9
5 Arviointi ja seuranta	9
Kirjallisuutta	10
Verkkajulkaisuja	11

Johdanto

Tämän suunnitelman tarkoituksena on ohjata Keudan toimintaa kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltatilanteisiin puuttumisessa. Yhteisellä suunnitelmalla taataan opiskelijan oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön ja henkilökunnalle turvalliseen työympäristöön sekä ongelmatilanteiden asianmukaiseen käsittelyyn kaikissa toimipisteissä.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 13 §:n mukaan oppilaitosten on laadittava suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimeenpantava ja valvottava sen noudattamista ja toteutumista. Suunnitelman tekemisessä on huomioitu opas ”Kiusaamisen vastainen työ kouluissa ja oppilaitoksissa – Oppaat ja käsikirjat 2020:3a”.

Jokainen opiskelija ja henkilökuntaan kuuluva on vastuussa omalla toiminnallaan ja esimerkillään oppilaitoksen turvallisuudesta ja hyvinvointia edistävästä oppimis- ja työilmapiiristä. Jokaisen on hyväksyttävä, että koulussa on erilaisia ihmisiä. Kaikkia ei tarvitse pitää ystävinään, mutta kaikkien kanssa on pystyttävä asialliseen yhteistyöhön ja kaikkia kohtaan on käytäydyttävä hyvien käytöstapojen mukaan. Myönteinen ilmapiiri lisää suvaitsevaisuutta, jonka lisäksi tarvitaan selkeitä toimenpiteitä kiusaamisen ja häirinnän ennaltaehkäisyyn.

Ihmisten kesken syntyy koulun arjessa ajoittain riitaa ja eripuraa. Kiusaamiseksi sanotaan vasta sellaista toimintaa, joka on toistuvaa ja tietoista pahan mielen aiheuttamista yhdelle ja samalle henkilölle. Kiusaamiseen tai siihen mahdollisesti johtaviin ilmiöihin pitää puuttua ajoissa ja aktiivisesti. Haukkuminen, nimittely ja niin sanottu epäsuorakiusaaminen, esimerkiksi ryhmästä pois sulkeminen ovat ammattioppilaitoksissa tyypillisimpiä kiusaamisen muotoja. Pelkästään henkilöstön voimin tapahtuva kiusaamiseen ja häirintään puuttuminen ei välttämättä ole riittävän tehokasta. Yhteisöllisen toiminnan vahvistaminen on Keudassa lisäämässä turvallisuuden tunnetta ja kiusaamisen vastaista toimintaa.

1 Kiusaaminen

Kiusaaminen voi olla:

- fyysistä toimintaa kuten toisen tönimistä, tavaroiden piilottelua tai leikiksi naamioitua toimintaa, jolloin esimerkiksi toista tönäistään ”sattumalta”, seistään tiellä tai viedään istumapaikka.
- sanallista toimintaa kuten nimittelyä, pilan tekemistä, uhkailua, kuiskuttelua, matkimista, juorujen levittämistä, kohteen tekemisten tai sanomisten jatkuvaa kommentointia tai puhelin- ja sähköpostihäirintää.

- hiljaista toimintaa kuten toisen mitätöintiä elein ja ilmein, huokailua, tuijottamista, ryhmästä pois sulkemista tai toisen kohtelua kuin hän olisi ilmaa. Tällaista ruumiinkieleen perustuvaa kiusaamista voi olla kohteen vaikeaa todentaa ja ulkopuolisen vaikeaa havaita.
- arjen reaali maailman lisäksi myös sosiaalisessa mediassa tai internetin virtuaalisissa maailmoissa.

Pitkällä aikavälillä kiusaamista voi tapahtua monella eri tavalla, joten tekojen muoto ei pelkästään ratkaise onko kyseessä kiusaaminen vai ei.

Kiusaamisen epätasapaino

Kiusaamisessa vallitsee epätasapaino osapuolten välillä. Kiusattu voi olla henkisesti, ruumiillisesti tai sosiaalisesti alisteisessa suhteessa kiusaajaan. Kiusaaja voi olla sanavalmiimpi, teräväkielisempi, fyysisesti vahvempi tai hän osaa manipuloida kaverinsa kiusattua vastaan. Kiusaaminen on systemaattista vallan tai voiman väärinkäyttöä, jolla kiusattu saa yllätteen kiusatusta. Kahden tasaväkisen opiskelijan nahistelu ei ole kiusaamista.

Kiusaamisen toistuvuus ja kiusatun oma kokemus

Kiusaamisella tarkoitetaan yhteen ja samaan henkilöön toistuvasti kohdistuvaa vallan väärinkäyttöä. Kiusaaminen on tarkoituksellista, kukaan ei kiusaa tietämättään. Ei kuitenkaan ole olemassa yksiselitteistä määritelmää siihen, kuinka usein tapahtuman pitää toistua, että se katsotaan kiusaamiseksi. Olennaista onkin huomioda kohteeksi joutuneen oma kokemus, jo muutamasta kerrasta voi kiusatulle tulla kokemus kiusaamisen uhkasta.

Kiusaamisen ryhmäilmiö

Kiusaamiselle tyypillistä on, että se tapahtuu ryhmässä ja perustuu ryhmän jäsenten välisiin sosiaalisiin suhteisiin. Kiusaaminen ei ole vain kiusaajan ja kiusatun kahdenkeskinen tapahtuma vaan kiusaamisprosessi koskettaa muitakin ryhmän jäseniä. Kiusaamisen aloittava ja aktiivisesti toimiva kiusaaja tarvitsee toiminnan jatkumiseksi rinnalleen muita, jotka joko lähtevät kiusaamiseen aktiivisesti mukaan tai muuten hyväksyvät omalla toiminnallaan kiusaamisen.

Kiusaaminen voi kytkeytyä myös opiskelijoiden ryhmäytymisprosessiin. Ryhmän muodostuessa ilman ulkopuolista ohjausta ryhmään valikoituu samankaltaisen arvomaailman ja yhteensopivat vuorovaikutustaidot omaavia. Ryhmän sisäisen yhteenkuuluvuuden tunteen vahvistamisen välineenä saatetaan käyttää ryhmän ulkopuolisia jäseniä. Ryhmän vieroksunnan kohteeksi joutunut joutuu kokemaan hauskanpidon varjolla tehtyä ilkeämielistä toimintaa kuten esimerkiksi läpänheittoa, kuittailua tai juoruilua.

1.1 Ennaltaehkäisevä toiminta

Henkilöstöllä on oltava tietoisuus siitä, millaisen mallin ja esikuvan hän omalla käyttäytymisellään ja toiminnallaan antaa opiskelijoille. Henkilökuntaan kuuluvan on omalla toiminnallaan osoitettava ehdotonta kielteistä suhtautumista kiusaamisen kaikkiin muotoihin.

Rajanveto erilaisten yksittäisten ristiriitatilanteiden ja varsinaisen kiusaamisen välille ei ole selkeää ja yksinkertaista. Opiskelijoiden kahnaukset ovat voineet alkaa myös vapaa-ajalla ja jatkua jo pidempään, muuttuen pikkuhiljaa kiusaamiseksi. Olennaista on, että yksittäisiltä tapauksilta näyttäviin ristiriitatilanteisiin puututaan välittömästi.

Vastuuopettajan tunnit ja henkilökohtaiset keskustelut mm. HOKS/HOPS keskustelut ovat oivia tilanteita ottaa puheeksi myös omassa ryhmässä viihtyminen. Erityisen tärkeää on kiinnittää huomioita opintojen alussa kannustavan ja suvaitsevan ilmapiirin muodostumiseen.

Alkusyksystä on kaikille aloittaville opiskelijoille ryhmäytymispäivä-/päiviä, jotka osaltaan helpottavat uusien opiskelijoiden opintojen alkua. Vastuuopettaja saa tukea yhteisöllisyyden rakentamisen menetelmiin perehtyneiltä hyvinvointiryhmän jäseniltä esimerkiksi kuraattorilta tai opinto-ohjaajalta. Vastuuopettaja on keskeisessä asemassa yhteishengen ja turvallisen ilmapiirin luomisessa.

Aloittaville opiskelijoille pidetään ns. viihtyvyyskysely (liite 1) lukuvuoden puolivälissä. Kyselyn järjestämisestä ja mahdollisista jatkotoimenpiteistä vastaa kuraattori. Viihtyvyyskyselyn tulokset käsitellään aina yhdessä opiskelijoiden kanssa. Tulosten käsittelyn yhteydessä otetaan puheeksi myös yleisellä tasolla kyselyn yhteydessä mahdollisesti esille tullut kiusaaminen. Tarvittaessa voidaan teettää ns. kiusaamiskysely (liite 2). Kyselyn järjestämisestä ja mahdollisista jatkotoimenpiteistä vastaa kuraattori.

Viihtyvyys ja kiusaamiskyselyitä voidaan järjestää tarpeen mukaan myös jatkaville opiskelijoille, opintojen missä vaiheessa tahansa. Aina kyselyitä tehtäessä on myös mietittävä mahdolliset jatkotoimenpiteet.

1.2 Kiusaamistapausten käsittely

Jokainen henkilökuntaan kuuluva puuttuu näkemäänsä kiusaamiseen välittömästi. Opiskelijoiden keskinäiset kiusaamistapaukset viedään käsiteltäviksi vastuuopettajalle ja kuraattorille. Jos kiusaamisessa osapuolena on koulun henkilökuntaan kuuluva, asia viedään koulutusjohtajan selvitettäväksi. Kiusaamistapaukset käsitellään mahdollisimman pian niiden tultua esille. Alaikäisten opiskelijoiden kohdalla tehdään yhteistyötä huoltajien kanssa.

2 Häirintä

Häirintää on henkilön tai ihmisryhmän arvon ja koskemattomuuden loukkaaminen siten, että luodaan uhkaava, halventava tai hyökkäävä ilmapiiri. Häirintä voi ilmetä asiattomina vihjailuina, jotka kohdistuvat ikään, sukupuoleen, ihonvärin, mielipiteisiin tai vakaumukseen, esim. rasistiset vitsit tai seksuaalivähemmistöön kuuluvan nimitykset. Häirintää voi ilmetä sanoin, toimin tai asentein.

Seksuaalinen häirintä on ei-haluttua seksuaalisluonteista fyysistä, sanallista tai muuta käyttäytymistä. Häirintää on esimerkiksi seksuaalisesti vihjailevat eleet tai ilmeet, härskit puheet ja seksuaalisesti värityneet yhteydenotot, vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat kaksimieliset huomautukset, pornografiset aineistot, fyysinen koskettelu ja seksuaalista kanssakäymistä koskevat ehdotukset tai vaatimukset.

Häirintä loukkaa opiskelu- ja työrauhaa eikä sitä tarvitse kenenkään oppilaitoksessa sietää.

2.1 Sukupuolisen ja seksuaalisen häirinnän ero

Sukupuolinen ja seksuaalinen huomio muuttuu häirinnäksi, jos sitä jatketaan, vaikka kohteeksi joutunut ilmaisee pitävänsä sitä loukkaavana tai vastenmielisenä.

Seksuaalinen häirintä voi ilmetä seuraavin tavoin:

- seksuaalisesti vihjailevat eleet ja ilmeet
- härskit puheet, kaksimieliset vitsit sekä vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat huomautukset ja kysymykset
- seksuaalisesti värityneet aineistot, kirjeet, sähköpostit tai puhelinsoitot
- fyysinen koskettelu, sukupuoliyhteyttä tai muuta sukupuolista kanssakäymistä koskevat ehdotukset tai vaatimukset.

Sukupuoleen perustuvalla häirinnällä tarkoitetaan tasa-arvolaisissa henkilön sukupuoleen liittyvää ei-toivottua käytöstä, joka ei ole luonteeltaan seksuaalista ja jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan tämän henkistä tai fyysistä koskemattomuutta ja jolla luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri.

Sukupuoleen perustuva häirintä voi ilmetä seuraavin tavoin:

- alentava ja kielteinen puhe toisesta sukupuolesta
- toisen sukupuolen halventaminen
- työpaikkakiusaaminen silloin, kun se perustuu kiusatun sukupuoleen.

3. Kiusaamis- ja häirintätapausten selvittely

3.1 Toimintamalli kiusaamis- ja häirintätapausten selvittämiseksi

1. Vastuuopettaja ja kuraattori selvittää onko muilla opettajilla havaintoja kiusaamisesta. Alle 18-vuotiaan kiusatun opiskelijan huoltajalle viedään tiedoksi kiusaaminen ja yhteydenotto kuraattoriin. Kiusattu ja kiusaaja tavataan aina erikseen. Kiusattu tavataan ensin ja tämän jälkeen kiusaaja/t.
2. **Kiusatun tapaaminen.** Tuodaan esille huoli, tehdyt havainnot ja kartoitetaan kiusatun näkemys tilanteesta sekä keitä kiusaamiseen on osallistunut. Tuodaan esille, ettei kiusaamista oppilaitoksessa sallita ja että tilanteeseen on puututtava ja puuttumisen jälkeen vielä seurattava. Kerrotaan kiusatulle, miten toimia, jos kiusaaminen vielä jatkuu. Sovitaan seurantatapaaminen. Selvitetään kiusatun mahdollinen psykososiaalisen tuen tarve.
3. **Kiusaajan tapaaminen.** Tuodaan esille tapahtunut sekä muu selville saatu tieto kiusaamisesta. Painotetaan omia tai muun henkilökunnan havaintoja, näin ei tehdä kiusatusta ”kantelijaa”. Kiusaajalle tehdään selväksi, ettei kiusaaminen ole koskaan oikeutettua. Otetaan puheeksi kiusaamisen pahimmillaan tuomat ikävät seuraamukset kiusatulle (eristäytymistä, ahdistusta, koulusta pois jäämistä, vaikeuksia opintojen etenemisessä jne.) Pyritään saamaan kiusaaja pohtimaan, miten voi omaa käytöstään muuttaa niin että kiusaaminen loppuu. Hyväksytään tosiasia, ettei kaikkien tarvitse olla kavereita keskenään, mutta kaikkia pitää sietää ja kaikkia pitää kohdella asiallisesti. Kerrotaan seuraamukset, jos kiusaaminen edelleen jatkuu. Sovitaan seurantatapaaminen. Selvitetään kiusaajan mahdollinen psykososiaalisen tuen tarve.
4. **Seurantakeskustelu** sovitaan 1-2 viikon päähän ensimmäisestä tapaamisesta. Ennen seurantatapaamista selvitetään opettajien näkemys tilanteesta. Opiskelijat tavataan edelleen erikseen.
  - Jos todetaan kiusaamisen loppuneen, asian käsittely päättyy.
  - Jos kiusaaminen on edelleen jatkunut, viedään asia tiedoksi koulutusjohtajalle.

Kuraattori ja vastuuopettaja laativat tapaamisista muistion ja **kirjaavat** tapaamisista ylös vähintäänkin seuraavat asiat:

- mitä on tapahtunut
- ketkä ovat olleet osallisena
- mitä on sovittu kiusaajan ja kiusatun kanssa
- seurantatapaamisen päivämäärä.

Tarvittaessa kirjauksissa käytetään monijäsenen toimielimen lomakkeita. Kirjaus Keudassa tehdään Mfiles-järjestelmään.

Jos seurantatapaamisessa tulee esille kiusaamisen edelleen jatkuneen samojen henkilöiden taholta, viedään asia koulutusjohtajalle tiedoksi. Koulutusjohtajan toimenpiteinä voivat olla tiukka puhuttelu ja/tai kurinpidolliset toimenpiteet. Kurinpidolliset toimenpiteet ovat määriteltynä Keudan järjestyssäännöissä ja suunnitelmassa kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

3.2 Kiusaaminen rikoksena

Kiusaaminen voi olla myös asianomistajarikos, jolloin yleensä uhri tekee rikosilmoituksen ja asia menee poliisin selvitettäväksi. Tällöin seuraamuksesta päättää syyttäjä tai tuomioistuin.

Kiusaaminen voi pitää sisällään muun muassa:

- ✓ Laittoman uhkauksen
- ✓ Kunnianloukkauksen
- ✓ Pahoinpitelyn,
- ✓ Pakottamisen
- ✓ Luvattoman käytön
- ✓ Varkauden
- ✓ Rikokseen yllyttämisen

3.3 Kiusaamisen selvittely, kun osapuolena on henkilökuntaan kuuluva

Koulutusjohtaja huolehtii kiusaamistapauksen asianmukaisesta käsittelystä niissä tapauksissa, joissa osallisena on henkilökuntaan kuuluva. Käsittelyssä sovelletaan opiskelijoiden keskinäisiin kiusaamistapauksiin olevaa ohjeistusta. Tarvittaessa mukana on työsuojeluvaltuutettu.

Ihmisten kesken syntyy ajoittain ihmissuhde- ja vuorovaikutusongelmia, mutta aina niissä ei ole kyse kiusaamisesta. Ihmisten väliset näkemuserot ja erimielisyydet eivät ole kiusaamista, vaikka ne koettaisiin loukkaaviksi. Eikä ongelmien asiallinen käsittely ole kiusaamista, vaikka se tuntuisi ahdistavalta ja aiheuttaisi epävarmuutta. Rajanveto jokapäiväisten ristiriitojen ja kiusaamisen välillä ei ole aina helppoa, sillä kokemukset ja mielipahan tuntemukset ovat henkilökohtaisia. Ristiriidat ja ongelmat täytyy aina selvittää ja kiusaamistapaukset käsitellä.

Opettajan tai muun henkilökuntaan kuuluvan työntekijän opiskelijaan kohdistama kiusaaminen ei ole hyväksyttävää ja tapaukset käsitellään heti. Tällainen kiusaaminen voi ilmetä esimerkiksi toistuvana opiskelijan ivaamisena tai muuna mitätöintinä, opiskelijan täydellisenä huomiotta jättämisenä tai

aiheettomana rankaisemisena. Opiskelijat voivat kertoa kokemastaan tai huomaamastaan kiusaamisesta suoraan koulutusjohtajalle tai muulle luotettavaksi kokemalleen henkilölle, joka vie asiaa opiskelijan luvalla eteenpäin. Jokainen henkilökunnan jäsen voi huomaamansa tai tietoonsa saamansa kiusaamistapauksen kiusatun luvalla eteenpäin koulutusjohtajan käsiteltäväksi. Henkilökunnan keskinäinen kollegiaalisuus ei saa estää kiusaamiseen puuttumista.

4 Väki­valta

Jokaisella opiskelijalla ja oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluvalla on oikeus turvalliseen opiskelu- ja työympäristöön. Väki­valta tai sillä uhkaaminen ovat vallankäyttöä, joka ei ole missään tilanteessa hyväksyttävää toimintaa. Väki­valta voi ilmetä fyysisenä, psyykkisenä, seksuaalisena tai taloudellisena väki­valtana. Myös kiusaaminen ja häirintä voivat olla väki­valtaa.

Väki­vallan tai sen uhan ennaltaehkäisemiseksi ja käsittelyyn on Keudalla olemassa järjestys­äännöt ja kurin­pidolliset toimenpiteet.

Vakavien uhka- tai väki­valtatilanteiden varalta Keudassa on olemassa yhteinen Kriisitilanteiden toimintamalli. Tämän lisäksi jokaisessa toimipisteessä on oma kriisisuunnitelma, jossa on nimetty kriisiryhmän vastuuhenkilöt.

5 Arviointi ja seuranta

Tätä kiusaamisen- häirinnän ja väki­vallan vastaista suunnitelmaa tullaan päivittämään tarvittaessa Keudan opiskelijahuoltoryhmän nimittämän työryhmän toimesta. Hyvinvointiryhmissä seurataan viihtyvyyskyselyiden ja mahdollisten kiusaamiskyselyiden tuloksia sekä kiusaamis- ja häirintätapausten toimintamallin mukaisia selvittelyiden määriä. Kouluterveyskyselyn tulokset antavat vertailutietoa vastaavien oppilaitosten tilanteesta luotettavasti.

Tämä suunnitelma on hyväksytty Opiskelijakunta Kuomassa x.xx.2021, Opetus- ja koulutuspalveluiden johtoryhmässä 1.6.2021, Keudan johtoryhmässä 12.5.2021 ja Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymän yhtymähallituksessa 2.6.2021.

Kirjallisuutta

Hamarus, P. 2008. Koulukiusaaminen. Huomaa, puutu, ehkäise. Helsinki. Kirjapaja

Salmivalli, C. 1999. Koulukiusaaminen ryhmäilmiönä. Tampere. Tammer-Paino Oy

Salmivalli, C. 2003. Koulukiusaamiseen puuttuminen. Kohti tehokkaita toimintamalleja. Juva. PS-kustannus

Verkkojulkaisuja

Pörhölä, M. 2009.

http://www.edu.fi/perusopetus/terveystieto/koulukiusaaminen_terveystiedon_opetuksen_haasteena/ryhman_muotoutuminen

Nuorten Akatemia, 2013. <http://www.nuortenakatemia.fi/fi/note/oppimateriaalit/ryhman-rakentaminen/turvallistaryhmaa-rakentamaan/>

Opetushallitus 2020;3a Kiusaamisen vastainen työ kouluissa ja oppilaitoksissa

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/kiusaamisen_vastainen_tyo_kouluissa_ja_oppilaitoksissa.pdf

---

LIITE 1

VIIHTYVYYSKYSELY

HUOM. KYSELYYN VASTATAAN NIMETTÖMÄNÄ.

1. Minkälaiseksi arvioit oman opiskelumotivaatiosi?

- heikko
- kohtalainen
- en osaa arvioida
- hyvä
- erittäin hyvä

2. Mitkä asiat mielestäsi hankaloittavat opiskeluasi?

---

3. Mitä mieltä olet ryhmäsi opiskeluilmapiiiristä? Pyri perustelemaan vastauksesi.

Ilmapiiri on huono, koska

kohtalainen, koska

hyvä, koska

erittäin hyvä, koska

erinomainen, koska

4. Onko opiskeluympäristössä jotain asioita, johon toivoisit muutosta?

---

5. Kiusataanko luokassasi? Ketä? Miten?

KIITOS VASTAUKSISTA!

LIITE 2

Kiusaamiskysely

HUOM! KYSELYYN VASTATAAN NIMETTÖMÄNÄ

Kiusaaminen on toistuvaa yhteen henkilöön kohdistuvaa fyysistä tai psyykkistä väkivaltaa. Kiusaaminen voi olla esimerkiksi tönimistä, haukkumista, nimittelyä, uhkailua, toisen tekemisen mitätöintiä, ryhmästä eristämistä, juurujen levittämistä, kiristämistä, tavaroiden piilottelua. Kiusaamista voi ilmetä myös opiskelijoiden ja oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluvan välillä. Kiusaamista ei ole se, jos kaksi yhtä vahvaa opiskelijaa nahistelee tai riitelee keskenään.

1. Onko sinua kiusattu nyt meneillään olevien opintojesi aikana?

Kyllä.

Miten sinua on

kiusattu? _____

Kuinka usein sinua on kiusattu (päivittäin, muutaman kerran viikossa, muutaman kerran kuukaudessa, harvemmin)? _____

Missä ja minkälaisissa

tilanteissa? _____

Ei (voit siirtyä kysymyksen 2)

1a. Jos sinua on kiusattu tämän lukuvuoden aikana, niin oletko kertonut kiusaamisesta kenellekään?

Kyllä. Kenelle? Miten kiusaamisasia käsiteltiin? _____

_____

En, koska _____

_____

2. Oletko itse kiusannut tai osallistunut toisen opiskelijan kiusaamiseen nyt meneillään olevien opintojesi aikana?

Kyllä. Miten?

_____

En

3. Oletko huomannut kiusaamista ryhmässänne?

Kyllä.

Minkälaista? _____

En.

4. Entä muualla oppilaitoksessamme, oletko huomannut kiusaamista esim. tauoilla?

Kyllä.

Minkälaista? _____

En

KIITOS VASTAUKSISTA!